

ІНТЕГРАЦІЯ ГЕНДЕРНОГО ПІДХОДУ В ПОЛІТИКУ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПРАКТИЧНІ МЕХАНІЗМИ РЕАЛІЗАЦІЇ

БАРИНОВ Артем - аспірант Науково-дослідного інституту права імені князя Володимира Великого Міжрегіональної академії управління персоналом

ORCID ID: 0009-0000-9311-3108

УДК 341.217.02

DOI: <https://doi.org/10.71404/EP.2025.3.58>

Стаття присвячена аналізу сучасних тенденцій і практичних механізмів інтеграції гендерного підходу в політику Європейського Союзу. Автор обґрунтовує, що забезпечення гендерної рівності стало ключовою умовою демократичного розвитку, соціальної справедливості та сталого економічного зростання. Незважаючи на наявність розвиненої нормативно-правової бази та стратегічних документів, досягнення фактичної рівності між жінками й чоловіками залишається викликом через нерівномірну імплементацію, обмежену інституційну спроможність і збереження стереотипів у державах-членах ЄС. На основі аналізу офіційних документів Європейської комісії, Європейського інституту з питань гендерної рівності (EIGE) та міжнародних зобов'язань ЄС у межах ООН у статті розглянуто еволюцію концепції інтеграції гендерного підходу як горизонтального принципу публічної політики. Простежено, як положення Стратегії гендерної рівності ЄС на 2020–2025 роки реалізуються у таких сферах, як кліматична політика, охорона здоров'я, міграція, спорт, бізнес і сільський розвиток. Особливу увагу приділено практикам інтеграції гендерного виміру у межах Європейського зеленого курсу, впровадженню гендерно чутливих підходів у Пакті ЄС про міграцію та притулок, а також розвитку цифрових і біомедичних ініціатив у сфері охорони здоров'я.

У статті наголошується на важливості нових нормативних актів, зокрема Директиви про належну корпоративну перевірку сталого розвитку, яка закріплює гендерну рівність

як елемент етичного та сталого бізнесу. Розглянуто також національні ініціативи, зокрема французьку програму Terrain d'égalité та шведські міжагентські механізми забезпечення сексуального й репродуктивного здоров'я, що підтверджують практичну ефективність інтеграції гендерного підходу.

Зроблено висновок, що інтеграція гендерного підходу в політики ЄС є не лише інструментом правового забезпечення рівності, а й необхідною умовою сталого розвитку, демократичного управління та дотримання прав людини. Для досягнення стійких результатів необхідні послідовна політична воля, системний моніторинг, інтерсекційний аналіз і підвищення спроможності інституцій на всіх рівнях управління.

Ключові слова: гендерна рівність; інтеграція гендерного підходу; позитивна дискримінація; політика Європейського Союзу; сталий розвиток; права людини.

Постановка проблеми

Гендерна рівність є фундаментальною умовою демократичного розвитку, соціальної справедливості та сталого економічного зростання. Вона сприяє повнішому розкриттю людського потенціалу, забезпечує рівні можливості для жінок і чоловіків у доступі до освіти, зайнятості, політичного представництва та прийняття рішень. Досвід Європейського Союзу доводить, що суспільство, де забезпечено баланс можливостей і подолано дискримінаційні бар'єри, досягає вищого рівня інноваційності, до-

бробуту та соціальної стабільності. Крім того, забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків є не лише етичним і правовим обов'язком, а й потужним чинником сталого розвитку, який інтегрує соціальні, економічні й екологічні виміри прогресу.

Проблематика інтеграції гендерного підходу в політики Європейського Союзу набуває особливої актуальності в умовах зростання соціальних, економічних і екологічних викликів сучасності. Попри наявність розвиненої нормативно-правової бази, стратегічних документів і спеціалізованих інституцій, досягнення фактичної гендерної рівності залишається складним завданням, що вимагає системного підходу, ефективної координації між державами-членами та постійного моніторингу результатів. В окремих сферах політики, таких як міграція, охорона здоров'я, кліматичні дії, спорт, бізнес і сільський розвиток, спостерігаються суттєві розбіжності між нормативними зобов'язаннями та практичними результатами. Недостатнє урахування гендерних аспектів у процесі ухвалення рішень, нестача дезагрегованих за статтю даних, обмежена інституційна спроможність на національному рівні та збереження стереотипів перешкоджають ефективному впровадженню принципу рівності. Саме тому постає потреба у глибшому науковому аналізі сучасних підходів ЄС до інтеграції гендерного виміру, оцінці їхньої ефективності та визначенні напрямів подальшого вдосконалення політик у цьому контексті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Сучасні дослідження проблематики інтеграції гендерного підходу в політики Європейського Союзу охоплюють три основні напрями: теоретико-концептуальний, нормативно-правовий та прикладний. У теоретичному аспекті увага приділяється еволюції розуміння гендерної рівності від окремих коригувальних заходів до системного впровадження гендерного підходу як горизонтального принципу публічної політики. У нормативно-правовому вимірі ключову роль відіграють стратегічні

документи ЄС, діяльність Європейського інституту з питань гендерної рівності та міжнародні зобов'язання, зокрема у межах UNFCCC. Прикладні дослідження демонструють практичну реалізацію цих принципів у різних секторах — кліматичній політиці, охороні здоров'я, міграції, спорті, корпоративному управлінні та сільському розвитку. Водночас науковці підкреслюють існування низки викликів: фрагментарність імплементації, нестачу інтерсекційних даних, обмежені ресурси на місцевому рівні та нерівномірність реалізації між державами-членами. Узагальнення сучасних публікацій дозволяє зробити висновок, що подальші дослідження мають бути спрямовані на оцінку ефективності інституційних механізмів, удосконалення системи моніторингу та формування уніфікованих критеріїв оцінювання результатів інтеграції гендерного підходу в політики ЄС.

Отже, **метою статті** є проаналізувати сучасні підходи Європейського Союзу до інтеграції гендерного підходу в усі сфери суспільного життя, визначити ключові ініціативи, нормативно-правові акти та практичні механізми, спрямовані на забезпечення гендерної рівності, а також окреслити тенденції та виклики у процесі їх реалізації на рівні інституцій ЄС і держав-членів.

Методологічну основу статті становить поєднання системного, порівняльного, інституційно-правового та аналітичного підходів, що забезпечило комплексне дослідження процесів інтеграції гендерного підходу в політики Європейського Союзу. Системний підхід дав змогу розглядати гендерну політику ЄС як цілісну багаторівневу структуру, що охоплює наднаціональний, національний і галузевий виміри. Порівняльний метод застосовано для аналізу відмінностей і спільних рис у реалізації гендерно орієнтованих політик серед держав-членів ЄС, зокрема у сферах охорони здоров'я, кліматичних дій, спорту, бізнесу та сільського розвитку. Інституційно-правовий підхід дозволив оцінити ефективність правових механізмів, стратегічних документів та ініціатив, спрямованих на забезпечення гендерної рівності, а також виявити взаємозв'язок

між нормотворчими процесами на рівні ЄС та їх імплементацією у національні правові системи. Крім того, у роботі використано метод контент-аналізу офіційних документів і звітів Європейської комісії, Європейського інституту з питань гендерної рівності, що дозволило простежити еволюцію концепції інтеграції гендерного підходу.

Виклад основного матеріалу

Інтеграція гендерного підходу в усі політики Європейського Союзу є ключовою передумовою досягнення гендерної рівності. Стратегія гендерної рівності ЄС на 2020–2025 роки визначає інтеграцію гендерного підходу як основний інструмент сприяння справедливому перерозподілу влади, впливу та ресурсів, а також забезпечення рівних можливостей для жінок і чоловіків, дівчат і хлопців у всьому їхньому різноманітті. Крім того, цей підхід дозволяє гарантувати, що політики не відтворюють і не посилюють наявні гендерні нерівності¹.

Упродовж 2024 року Європейська комісія продовжувала інтегрувати гендерну рівність у різні сфери політики ЄС, зокрема охорону здоров'я, науку, інновації та освіту. Секретаріат Робочої групи Комісії з питань рівності продовжував підтримувати інтеграцію гендерного підходу в межах ширшої політики забезпечення рівності, підвищуючи обізнаність, організовуючи відповідне навчання та сприяючи роботі координаторів із питань рівності. Ці координатори, які діють у кожному Генеральному директораті або службі Європейської комісії, а також у Європейській службі зовнішніх дій, зосереджували свою діяльність на врахуванні принципів рівності під час розроблення політичних ініціатив Комісії та у внутрішніх процесах її функціонування відповідно до планів роботи з інтеграції рівності².

¹ European Commission. (2020, March 5). A Union of Equality: Gender Equality Strategy 2020–2025 (COM (2020) 152 final). <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0152>

² European Commission. (2025, March 7). *Gender Equality Report — Chapeau Communication*. Publications Office of the European Union. Retrieved from https://commission.europa.eu/document/download/0c3fe55d-9e4f-4377-9d14-93d03398b434_en?filename=Gender+Equality+Report+Chapeau+Communication.pdf

Одним із найбільш нагальних викликів, що постануть перед суспільством у найближчі роки, є необхідність ефективного реагування на зміну клімату. Як зазначено у Комюніке Європейської комісії «Управління кліматичними ризиками — захист людей і добробуту», кліматичні ризики особливо гостро відчуваються тими, хто перебуває у вразливому середовищі через низку соціально-економічних чинників, таких як рівень доходу, гендер, вік, інвалідність, стан здоров'я та соціальна ізоляція, що особливо стосується мігрантів, етнічних меншин і представників корінних народів³. Існуючі нерівності знижують здатність цих груп відновлюватися після кліматично зумовлених катастроф.

Так, у жовтні 2024 року Європейський інститут з питань гендерної рівності оприлюднив звіт, у якому представлено дванадцять прикладів належних практик щодо інтеграції гендерного підходу в політику Європейського зеленого курсу. Ці приклади демонструють, що інтеграція гендерного підходу вже впроваджується в різних напрямках політики зеленого курсу, однак у звіті наголошується на необхідності подальшого його вдосконалення як на рівні ЄС, так і на рівні держав-членів для ефективного впровадження стратегій інтеграції гендерного підходу та використання відповідних інструментів⁴.

У межах проєкту GREENA Європейський інститут з питань гендерної рівності розробив покроковий інструментарій для проведення гендерно чутливого оцінювання поступу щодо досягнення цілей гендер-

³ European Commission. (2024). *Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions on managing climate risks – protecting people and prosperity* (COM(2024) 91 final). <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52024DC0091>

⁴ European Institute for Gender Equality. (2024, October 18). *Good practices on gender mainstreaming in the European Green Deal: Towards a more gender-equal and greener Europe* (ISBN 978-92-9486-256-3). Publications Office of the European Union. https://eige.europa.eu/publications-resources/publications/good-practices-gender-mainstreaming-european-green-deal-towards-more-gender-equal-and-greener-europe?language_content_entity=en

ної рівності, визначених у політиках, програмах і проєктах, спрямованих на забезпечення екологічно сталого майбутнього для всіх. Цей інструментарій містить приклади з чотирьох сфер (транспорт, енергетики, сільського господарства й економіки) і допомагає визначити гендерні аспекти екологічних проблем⁵.

Рамкова конвенція Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату (надалі також — UNFCCC) приділяє значну увагу забезпеченню гендерної чутливості у кліматичних діях⁶. У 2024 році держави-члени разом із Європейською комісією підготували спільне подання для фінального огляду UNFCCC щодо виконання заходів, передбачених Планом дій з гендерних питань на 2019–2024 роки (Gender Action Plan), а також щодо подальших кроків у сфері взаємозв'язку гендерної рівності та зміни клімату.

У межах завершеного Плану дій сторони Паризької угоди погодилися визначити цілі та заходи у п'яти пріоритетних напрямках, спрямованих на:

- поглиблення знань і розуміння гендерно чутливих кліматичних дій;
- послідовну інтеграцію цих цілей і заходів у діяльність UNFCCC, сторін, секретаріату, установ ООН та всіх зацікавлених сторін на всіх рівнях;
- забезпечення повної, рівної та змістовної участі жінок у процесах UNFCCC.

Так, наприклад, 21–22 лютого 2024 року Нідерланди та Словенія спільно провели семінар у Гаазі, присвячений пошуку взаємозв'язку між досягненням гендерної рівності та кліматичними діями. У межах заходу обговорювалися шляхи реалізації трансформаційного підходу, спрямованого на забезпечення зеленого та гендерно рівноправного майбутнього. Під час дискусій було розглянуто низку ключових питань

⁵ European Institute for Gender Equality. (n.d.). *Gender-responsive evaluation for a sustainable future for all: GREENA step-by-step toolkit* [Toolkit]. <https://eige.europa.eu/gender-mainstreaming/toolkits/gender-responsive-evaluation-greena>

⁶ United Nations Framework Convention on Climate Change. (1992). *United Nations Framework Convention on Climate Change*. United Nations. <https://unfccc.int/resource/docs/convkp/conveng.pdf>

гендерної рівності, зокрема важливість збору гендерно дезагрегованих та інтерсекційних даних, посилення ролі жінок у галузях науки, технологій, інженерії та математики, а також підтримка жіночого лідерства у забезпеченні справедливого та гендерно збалансованого переходу до сталої економіки⁷.

У сфері міграції одним із найважливіших досягнень стало ухвалення Пакту ЄС про міграцію та притулок, який складається з десяти правових інструментів і був прийнятий у травні 2024 року. Сукупність цих реформ створила нову правову основу для більш справедливого та ефективного управління міграційними процесами, забезпечуючи при цьому захист основоположних прав осіб, які шукають притулку, та отримувачів міжнародного захисту⁸.

У гендерному вимірі Пакт вимагає враховувати особливі потреби вразливих груп, зокрема жінок і дівчат. Документ передбачає застосування гендерно чутливого підходу під час розгляду заяв на надання притулку, а також у процесі забезпечення належних умов прийому, таких як розміщення чи медичне обслуговування. Крім того, Пакт гарантує, що жінки й дівчата, які зазнали гендерно зумовленого насильства, зокрема сексуального насильства, торгівлі людьми чи каліцтва, визнаються особливо вразливими та першочергово отримують необхідну допомогу та підтримку.

Важливо також проаналізувати сферу охорони здоров'я. Так, останні досягнення у цій сфері, що пов'язані з розвитком цифрових медичних даних та інноваційних технологій, таких як штучний інтелект і високопродуктивні обчислення, відкривають нові можливості для вдосконалення систем скринінгу та стандартизації медичних про-

⁷ European Commission. (2024, April 3). *The EU Mutual Learning Programme in Gender Equality – The synergies between gender equality and climate action: The Netherlands, 21-22 February 2024*. https://commission.europa.eu/publications/eu-mutual-learning-programme-gender-equality-synergies-between-gender-equality-and-climate-action_en

⁸ European Commission. (2024, May 21). *Pact on Migration and Asylum: A common EU system to manage migration*. https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/migration-and-asylum/pact-migration-and-asylum_en

цесів. Водночас такі технології мають бути ретельно спроектовані, аби уникнути потенційної упередженості, зокрема гендерної.

Європейська ініціатива з візуалізації раку, започаткована у 2022 році, спрямована на створення європейського атласу зображень, пов'язаних із раком, і забезпечення доступу до знеособлених даних для лікарень, дослідників та інноваторів. У 2024 році ця ініціатива досягла вагомого результату: у вересні було представлено першу версію європейської інфраструктури даних з онкологічної візуалізації, розробленої в межах проєкту Європейської федерації з онкологічної візуалізації⁹.

Того ж року було запущено кілька пілотних досліджень у межах проєктів, що фінансуються ЄС і сприяють реалізації Рекомендації Ради щодо скринінгу раку. Зокрема, проєкт SOLACE щодо посилення скринінгу раку легенів у Європі провів пілотне дослідження, спрямоване на підвищення участі жінок у програмах скринінгу раку легенів, оскільки вони традиційно недопредставлені в більшості клінічних випробувань. Протягом 2024 року в десяти державах-членах ЄС поширювалися інформаційні матеріали, спеціально розроблені для жінок, які наголошують, що рак легенів є провідною причиною смертності серед жінок від онкозахворювань¹⁰.

У червні 2024 року стартував проєкт EUCanScreen, який охоплює 29 країн і триватиме чотири роки. Його мета — підвищити ефективність програм скринінгу онкологічних захворювань шляхом обміну передовими практиками та розроблення спільних підходів у межах ЄС. Один із ключових напрямів роботи проєкту зосереджений на виявленні індивідуальних і системних бар'єрів, що перешкоджають участі у програмах скринінгу раку шийки матки та раку молочної залози.

Крім того, 21 червня 2024 року Рада Європейського Союзу ухвалила Рекомендацію щодо профілактики раку, якого можна запобігти за допомогою вакцинації, підготовлену на основі пропозиції Європейської комісії від січня 2024 року. Документ спрямований на підтримку держав-членів у підвищенні рівня вакцинації проти вірусу папіломи людини серед дівчат і хлопців, що є важливим кроком у боротьбі з онкологічними захворюваннями, спричиненими інфекціями, яких можна уникнути¹¹.

Цікавим є приклад Швеції. Так, у цій країні десять державних агентств під керівництвом Агентства громадського здоров'я Швеції, серед яких Національна рада охорони здоров'я та добробуту, Шведське агентство у справах молоді та громадянського суспільства та Міграційне агентство Швеції, створили спільну комісію, метою якої є скорочення диспропорцій у стані здоров'я населення. Комісію уповноважено посилювати та просувати сексуальне й репродуктивне здоров'я та відповідні права, зосереджуючись на регіонах із низьким соціально-економічним рівнем та високою поширеністю обмежень щодо сексуальності або права людини вільно обирати партнера. Проєкт реалізується у 2024–2027 роках із загальним бюджетом близько 31 мільйона шведських крон.

У сфері спорту результати спільного проєкту ЄС і Ради Європи «All In Plus: Сприяння більшій гендерній рівності у спорті» (All In Plus: Promoting Greater Gender Equality in Sport) засвідчують як помітний прогрес, так і наявність стійких гендерних диспропорцій у європейському спортивному секторі. Звіт, підготовлений на основі даних із 21 країни, містить комплексний аналіз

⁹ European Commission. (2024, September 5). *European Cancer Imaging Initiative: Unlocking the power of imaging and Artificial Intelligence for the benefit of cancer patients, clinicians and researchers*. Brussels: European Commission. Retrieved from <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/cancer-imaging>

¹⁰ Council of the European Union. (2022, December 9). *Council Recommendation of 9 December 2022 on strengthening prevention through early detection: A new EU approach on cancer screening replacing Council Recommendation 2003/878/EC (2022/C 473/01)*. *Official Journal of the European Union*, C 473, 1. [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32022H1213\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32022H1213(01))

¹¹ Council of the European Union. (2024, June 21). *Council Recommendation of 21 June 2024 on vaccine-preventable cancers (C/2024/4259)*. *Official Journal of the European Union*. <https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2024/4259/oj/eng>

стану гендерної рівності у шести ключових напрямках¹².

Також, у 2024 році було ухвалено План роботи Європейського Союзу у сфері спорту на 2024–2027 роки, який визначає серед пріоритетних напрямів забезпечення безпечного середовища у спорті та досягнення гендерної рівності.

У квітні 2024 року під час Форуму спорту Європейського Союзу відбулася спеціальна сесія за участі спортсменок, присвячена питанням гендерної рівності. У межах заходу вручено премію #BeEqual, яку отримала Спортивна федерація Данії за проєкт, спрямований на залучення дівчат із етнічних меншин до занять спортом і розширення їхніх можливостей для участі у спортивних клубах.

Ці ініціативи доповнюються проєктами, що фінансуються ЄС, зокрема проєктом SUPPORTER у межах програми Горизонт Європи. Із бюджетом у 1 мільйон євро цей проєкт підтримує вісім закладів вищої спортивної освіти з країн Центральної та Східної Європи у розробленні інтерсекційних, інноваційних, інклюзивних та дієвих планів забезпечення гендерної рівності, які безпосередньо враховують проблеми гендерно зумовленого насильства та сексуальних домагань¹³.

У межах проєкту проведено низку тренінгів, доступних також онлайн, щодо збору та аналізу даних про гендерно зумовлене насильство у спорті, інклюзивної комунікації, а також використання потенціалу спорту для протидії насильству у закладах спортивної освіти.

У Франції державна ініціатива Terrain d'égalité (Поля рівності) має на меті просування гендерної рівності, запобігання дискримінації та протидію гендерно зумовленому насильству у спортивному секторі. Ця програма є частиною національної політи-

ки у сфері спорту та рівності й реалізується під егідою Міністерства спорту та Олімпійських і Паралімпійських ігор Франції.

Система державного сертифіката Terrain d'égalité запроваджена для великих міжнародних спортивних заходів, що проводяться на території Франції, і надається організаційним комітетам, федераціям або асоціаціям, які відповідають визначеним критеріям. Серед ключових вимог є призначення координаторів з питань рівності, створення гарячих ліній для реагування на випадки гендерно зумовленого насильства, впровадження освітніх програм для учасників та персоналу, а також розроблення політик запобігання дискримінації у спортивному середовищі¹⁴.

Для підтримки реалізації ініціативи розроблено спеціальний методичний комплект, який містить інструкції, навчальні матеріали та практичні рекомендації щодо запобігання гендерно зумовленому насильству у спорті. Цей набір ресурсів доступний усім організаторам спортивних подій — від місцевих до міжнародних.

У 2024 році сертифікат Terrain d'égalité було офіційно присвоєно Організаційному комітету літніх Олімпійських і Паралімпійських ігор у Парижі, що стало символічним визнанням Франції як держави, яка інтегрує гендерний підхід у спортивну політику та активно просуває принципи рівності й безпеки у міжнародному спортивному русі.

У той же час варто зазначити, що у 2024 році набули чинності кілька законодавчих ініціатив, які безпосередньо стосуються забезпечення гендерної рівності. Так, 25 липня 2024 року набула чинності Директива про належну корпоративну перевірку сталого розвитку. До моменту її практичного застосування Європейська комісія підготує низку керівних принципів, які допоможуть компаніям ефективно проводити процедури належної перевірки, зокрема щодо об-

¹² Council of Europe & European Commission. (2024). *All In Plus: Promoting Greater Gender Equality in Sport – Final Report*. Strasbourg: Council of Europe. Retrieved from <https://sport.ec.europa.eu/node/875>

¹³ European Commission. (2024, May 23). *Adoption of new EU Work Plan for Sport (2024-2027)*. <https://sport.ec.europa.eu/news/adoption-of-new-eu-work-plan-for-sport-2024-2027>

¹⁴ France. Ministère chargé de l'Égalité entre les femmes et les hommes. (2023, 2 février). *Label d'État «Terrain d'Égalité» pour les grands événements sportifs internationaux*. <https://www.egalite-femmes-hommes.gouv.fr/label-detat-terrain-degalite-pour-les-grands-evenements-sportifs-internationaux>

міну ресурсами, інформацією та залучення зацікавлених сторін.

Директива встановлює вимоги для великих європейських компаній, а також для компаній з-поза меж ЄС, що мають значний обіг на території Союзу, стосовно виявлення, запобігання, пом'якшення або припинення негативного впливу на права людини та довкілля у власній діяльності, діяльності дочірніх структур і бізнес-партнерів як у межах ЄС, так і на глобальному рівні¹⁵.

Відповідно до нових правил компанії мають усувати будь-які форми дискримінації. У додатку до Директиви прямо зазначено заборону нерівного ставлення у сфері зайнятості, за винятком випадків, коли це обґрунтовано вимогами певної професії згідно з Конвенціями Міжнародної організації праці. Це зокрема охоплює:

- нерівну оплату праці за роботу рівної цінності;
- дискримінацію за ознаками походження, раси, кольору шкіри, статі, релігії чи політичних переконань.

Крім того, у преамбулі до Директиви згадується Міжнародна конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок як міжнародний інструмент, який компанії повинні враховувати під час ідентифікації та усунення порушень прав людини.

Для посилення відповідального ведення бізнесу у лютому 2025 року Європейська комісія ухвалила Omnibus Package, спрямований на спрощення вимог до належної перевірки та зменшення адміністративного навантаження, водночас зберігаючи основні політичні цілі Директиви.

Так, держави-члени ЄС повинні імплементувати Директиву у своє національне законодавство та повідомити Європейську комісію про відповідні норми до 26 липня 2027 року. Через рік, 26 липня 2028 року, положення почнуть застосовуватися до

¹⁵ European Parliament & Council of the European Union. (2024, June 13). *Directive (EU) 2024/1760 on corporate sustainability due diligence and amending Directive (EU) 2019/1937 and Regulation (EU) 2023/2859* (OJ L 1760, 5.7.2024). <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2024/1760/oj>

першої групи компаній, а повне впровадження очікується до 26 липня 2029 року.

Отже, Директива про належну корпоративну перевірку сталою розв'язку є важливим кроком Європейського Союзу у напрямі інституціоналізації прав людини та гендерної рівності у бізнес-практиках. Вона покликана забезпечити, щоб великі компанії виявляли, запобігали та усували порушення прав людини, включно з дискримінацією за ознакою статі, у всьому ланцюзі своєї діяльності¹⁶.

Документ не лише зміцнює гендерно чутливий підхід у корпоративному управлінні, але й підкреслює взаємозв'язок між економічною відповідальністю, сталим розвитком і дотриманням міжнародних стандартів. Його імплементація сприятиме формуванню єдиних стандартів етичного бізнесу в ЄС, що базуються на принципах рівності, справедливості та поваги до людської гідності.

У сфері сільського господарства та сільського розвитку Європейська комісія приділяє дедалі більше уваги специфічним факторам, що впливають на психічне благополуччя фермерів і сільських громад. До таких чинників належать тривалий робочий день, географічна та соціальна ізоляція, фінансова нестабільність, кліматичні виклики та економічний тиск — усе це створює унікальні ризики для людей, зайнятих у сільському господарстві, які потребують комплексних заходів підтримки психічного здоров'я¹⁷.

У 2024 році Комісія у співпраці з мережею спільної сільськогосподарської політики ЄС організувала захід, присвячений підтримці психічного здоров'я фермерів. Особлива увага приділялася гендерному аспекту, оскільки було відзначено, що жінки та чоловіки-фермери по-різному пере-

¹⁶ European Commission. (n.d.). *Corporate sustainability due diligence* [Web page]. https://commission.europa.eu/business-economy-euro/doing-business-eu/sustainability-due-diligence-responsible-business/corporate-sustainability-due-diligence_en

¹⁷ EU CAP Network. (n.d.). *Thematic group on supporting the mental health of farmers and farming communities* [Web page]. European Commission. https://eu-cap-network.ec.europa.eu/supporting-mental-health-farmers-and-farming-communities_en

живають і долають психологічні труднощі. Висновки, напрацьовані під час цього семінару, будуть передані до дорадчих сільськогосподарських служб і враховані під час підготовки Спільної сільськогосподарської політики ЄС після 2027 року, щоб зробити майбутню аграрну політику більш інклюзивною, стійкою та гендерно чутливою.

Висновки

Інтеграція гендерного підходу в політику Європейського Союзу стала не лише стратегічною метою, а й практичним механізмом забезпечення рівності в усіх сферах. Європейський Союз послідовно впроваджує принцип гендерної рівності через широкий спектр ініціатив і нових нормативних актів, що охоплюють різні сфери суспільного життя — від екології, міграції та охорони здоров'я до спорту, бізнесу й сільського розвитку. Ці процеси доповнюються національними практиками держав-членів, зокрема ініціативами у Швеції та Франції, спрямованими на забезпечення рівних можливостей, запобігання дискримінації та протидію гендерно зумовленому насильству. Такий комплексний підхід підтверджує, що досягнення гендерної рівності є невід'ємною складовою сталого розвитку і потребує подальшої системної імплементації, моніторингу та політичної підтримки. Нові нормативні акти, зокрема Директива про належну корпоративну перевірку сталого розвитку, інтегрують принцип гендерної рівності у сферу бізнесу, посилюючи дотримання прав людини та гендерну чутливість у корпоративному управлінні. Такі підходи демонструють, що сталий розвиток і гендерна рівність є взаємопов'язаними пріоритетами ЄС, реалізація яких потребує системного моніторингу, навчання фахівців, інтерсекційного аналізу та постійної політичної волі для формування справді рівноправного європейського простору.

Література

1. European Commission. (2020, March 5). A Union of Equality: Gender Equality Strategy 2020–2025 (COM (2020) 152 final). <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0152>

2. European Commission. (2025, March 7). *Gender Equality Report — Chapeau Communication*. Publications Office of the European Union. Retrieved from https://commission.europa.eu/document/download/0c3fe55d-9e4f-4377-9d14-93d03398b434_en?filename=Gender+Equality+Report+Chapeau+Communication.pdf

3. European Commission. (2024). *Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions on managing climate risks – protecting people and prosperity* (COM(2024) 91 final). <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52024DC0091>

4. European Institute for Gender Equality. (2024, October 18). *Good practices on gender mainstreaming in the European Green Deal: Towards a more gender-equal and greener Europe* (ISBN 978-92-9486-256-3). Publications Office of the European Union. https://eige.europa.eu/publications-resources/publications/good-practices-gender-mainstreaming-european-green-deal-towards-more-gender-equal-and-greener-europe?language_content_entity=en

5. European Institute for Gender Equality. (n.d.). *Gender-responsive evaluation for a sustainable future for all: GREENA step-by-step toolkit* [Toolkit]. <https://eige.europa.eu/gender-mainstreaming/toolkits/gender-responsive-evaluation-greena>

6. United Nations Framework Convention on Climate Change. (1992). *United Nations Framework Convention on Climate Change*. United Nations. <https://unfccc.int/resource/docs/convkp/conveng.pdf>

7. European Commission. (2024, April 3). *The EU Mutual Learning Programme in Gender Equality – The synergies between gender equality and climate action: The Netherlands, 21-22 February 2024*. https://commission.europa.eu/publications/eu-mutual-learning-programme-gender-equality-synergies-between-gender-equality-and-climate-action_en

8. European Commission. (2024, May 21). *Pact on Migration and Asylum: A common EU system to manage migration*. https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/migration-and-asylum/pact-migration-and-asylum_en

9. European Commission. (2024, September 5). *European Cancer Imaging Initiative: Unlocking the power of imaging and Artificial Intelligence for the benefit of cancer patients, clinicians and researchers*. Brussels: European Commission. Retrieved from <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/cancer-imaging>

10. Council of the European Union. (2022, December 9). *Council Recommendation of 9 December 2022 on strengthening prevention through early detection: A new EU approach on cancer screening replacing Council Recommendation 2003/878/EC (2022/C 473/01)*. *Official Journal of the European Union*, C 473, 1. [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32022H1213\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32022H1213(01))

11. Council of the European Union. (2024, June 21). *Council Recommendation of 21 June 2024 on vaccine-preventable cancers (C/2024/4259)*. *Official Journal of the European Union*. <https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2024/4259/oj/eng>

12. Council of Europe & European Commission. (2024). *All In Plus: Promoting Greater Gender Equality in Sport – Final Report*. Strasbourg: Council of Europe. Retrieved from <https://sport.ec.europa.eu/node/875>

13. European Commission. (2024, May 23). *Adoption of new EU Work Plan for Sport (2024-2027)*. <https://sport.ec.europa.eu/news/adoption-of-new-eu-work-plan-for-sport-2024-2027>

14. France. Ministère chargé de l'Égalité entre les femmes et les hommes. (2023, 2 février). *Label d'État « Terrain d'Égalité » pour les grands événements sportifs internationaux*. <https://www.egalite-femmes-hommes.gouv.fr/label-detat-terrain-degalite-pour-les-grands-evenements-sportifs-internationaux>

15. European Parliament & Council of the European Union. (2024, June 13). *Directive (EU) 2024/1760 on corporate sustainability due diligence and amending Directive (EU) 2019/1937 and Regulation (EU) 2023/2859 (OJ L 1760, 5.7.2024)*. <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2024/1760/oj>

16. European Commission. (n.d.). *Corporate sustainability due diligence* [Web page]. https://commission.europa.eu/business-economy-euro/doing-business-eu/sustainability-due-diligence-responsible-business/corporate-sustainability-due-diligence_en

17. EU CAP Network. (n.d.). *Thematic group on supporting the mental health of farmers and farming communities* [Web page]. European Commission. https://eu-cap-network.ec.europa.eu/supporting-mental-health-farmers-and-farming-communities_en

Artem Barinov

PhD student of the Educational and Research

Institute of Law

named after Prince Vladimir the Great

Interregional Academy of Personnel

Management

ORCID ID: 0009-0000-9311-3108

barinov.artem@gmail.com

INTEGRATION OF THE GENDER APPROACH INTO EUROPEAN UNION POLICY: CURRENT TRENDS AND PRACTICAL IMPLEMENTATION MECHANISMS

The article analyzes contemporary trends and practical mechanisms for integrating the gender approach into the policies of the European Union. The author argues that ensuring gender equality has become a key condition for democratic development, social justice, and sustainable economic growth. Despite the existence of an extensive legal and strategic framework, achieving de facto equality between women and men remains a challenge due to uneven implementation, limited institutional capacity, and the persistence of stereotypes across EU Member States. Based on an analysis of official documents of the European Commission, the European Institute for Gender Equality (EIGE), and the EU's international commitments within the framework of the United Nations, the article examines the evolution of the concept of integrating the gender approach as a horizontal principle of public policy. It traces how the provisions of the EU Gender Equality Strategy 2020–2025 are implemented in such areas as climate policy, healthcare, migration, sports, business, and rural development. Special attention is given to the integration of gender dimensions within the European Green Deal, the application of gender-sensitive approaches in the EU Pact on Migration and Asylum, and the development of digital and

biomedical initiatives in the field of public health.

The article emphasizes the importance of new legislative acts, particularly the Directive on Corporate Sustainability Due Diligence, which enshrines gender equality as an element of ethical and sustainable business. It also highlights national initiatives such as France's *Terrain d'égalité* program and Sweden's inter-agency mechanisms for promoting sexual and reproductive health, which confirm the practical effectiveness of gender mainstreaming in governance.

The study concludes that the integration of the gender approach into EU policies is not only a legal instrument for ensuring equality but also a necessary condition for sustainable development, democratic governance, and the protection of human rights. Achieving lasting results requires consistent political will, systematic monitoring, intersectional analysis, and the strengthening of institutional capacity at all levels of governance.

Keywords: gender equality; gender mainstreaming; positive discrimination; European Union policy; sustainable development; human rights.